

Pressemeddelelse d. 29. november 2016

Dansk overvågning af antibiotika vigtig i kampen mod resistens

Den danske overvågning af antibiotikaforbrug og -resistensudvikling blandt dyr, mennesker og fødevarer har de sidste 20 år gjort det muligt - på et videnskabeligt grundlag - at søsætte initiativer til at bekæmpe antibiotikaresistens. DTU Fødevareinstituttet, DTU Veterinærinstituttet og Statens Serum Institut er parterne bag DANMAP-overvågningsprogrammet. Programmet var det første af sin art i verden og fremhæves ofte i udlandet som det gode eksempel.

Verdenssundhedsorganisationen, WHO, kalder antibiotikaresistens en af de største trusler mod menneskers sundhed. For at begrænse den globale forekomst af antibiotikaresistens er det vigtigt at identificere de risikofaktorer, der bidrager til udviklingen af resistens.

Den erkendelse fik for 20 år siden de danske myndigheder til at etablere en national jord-til-bord overvågning af både brugen af antibiotika til mennesker og dyr og forekomsten af antibiotikaresistens blandt bakterier i dyr, mennesker og fødevarer, kendt som DANMAP-overvågningen.

Vigtige milepæle

De indsamlede data har givet et videnskabeligt fundament til forskellige initiativer, der har nedbragt antibiotikaforbruget i fødevareproduktionen betydeligt uden at gå på kompromis med hverken dyrevelfærd eller produktionen. Data har bl.a. ført til det forbud mod antibiotiske vækstfremmere til dyr, som fra 2006 har været gældende i hele EU.

DANMAP's fokus på brug af antibiotika til husdyr har også medvirket til, at Fødevarestyrelsen i 2010 indførte Gult kort-ordningen, som påbyder besætninger med højt antibiotikaforbrug at bruge mindre. Ordningen har medvirket til, at 22% mindre antibiotika er brugt i svinestaldene i 2015 end i 2009, hvor forbruget var på sit højeste i tiden efter antibiotiske vækstfremmere blev forbudt.

Derudover har DANMAP-data været brugt aktivt af husdyrbruget selv, som frivilligt har minimeret brugen af cephalosporiner – et kritisk vigtigt antibiotikum til behandling af mennesker.

Det tætte samarbejde mellem forskellige sektorer i DANMAP har ligeledes bidraget til at rette et overordnet fagligt og politisk fokus på antibiotikaforbrug og –resistens og har således været medvirkende til dannelsen af Det Nationale Antibiotikaråd i 2010.

Endelig har data fra DANMAP også været benyttet i udarbejdelsen af Sundhedsstyrelsens antibiotikavejledning fra 2012. Den udstikker bl.a. retningslinjer for at reducere brugen af cephalosporiner og fluorkinoloner til behandling af humane infektioner.

"Uden DANMAP er der al mulig grund til at tro, at Danmark ville have haft større resistensproblemer, end vi oplever i dag. Gennem årene har overvågningsdata både vist, hvor der er brug for mere forskning, og hvor der var tilstrækkelig viden til at søsætte initiativer for at bekæmpe og forebygge problemer," siger afdelingslæge ved Statens Serum Institut, Ute Wolff Sönksen.

Data giver historisk viden

DANMAP-data er brugt til løbende at holde øje med og skabe overblik over eksisterende resistenser i Danmark. Indsamlede data har skabt grundlag for nationale handlingsplaner, som f.eks. Sundhedsstyrelsens vejledning til håndtering af human MRSA, samt overvågningen af multiresistente bakterier.

Data har også været vigtige for at vurdere omfanget af nyopdagede resistensgener, som da forskere i august 2015 fandt et gen (mcr-1) i colibakterier blandt dyr, kød og mennesker i Kina, der skaber resistens overfor antibiotika af typen colistin.

Forskere ved DTU Fødevareinstituttet og Statens Serum kunne ved hjælp af eksisterende sekvensdata fra bakteriers DNA inden for meget kort tid konstatere, at genet også har været til stede i Danmark.

Inspirationskilde for omverdenen

DANMAP har inspireret udviklingen af lignende overvågningsstrategier verden over.

"Danmarks erfaringer med at bruge så lidt antibiotika som muligt, men så meget som nødvendigt for at behandle syge dyr og mennesker, har gennem to årtier været en inspirationskilde globalt," påpeger afdelingschef fra DTU Fødevareinstituttet Flemming Bager.

Læs mere

Statens Serum Institut, DTU Veterinærinstituttet og DTU Fødevareinstituttet har siden starten stået for overvågningsprogrammet. Den tværfaglige tilgang til arbejdet er et godt eksempel på, hvordan man håndterer problemer ud fra en One Health tankegang. One Health bygger på den forståelse, at de sygdomsrisici og udfordringer, der opstår i det komplekse samspil mellem dyr, fødevarer, mennesker og miljø skal håndteres ved at fokusere samlet på alle områder på tværs af sektorer.

[Læs mere om formålet bag DANMAP-programmet, som fylder 20 år, se highlights fra overvågningen for 2015 i pressemeddelelserne om rapporten og hent de seneste overvågningsdata fra DANMAP's website.](#)

Kontakt

Afdelingschef Flemming Bager, DTU Fødevareinstituttet, fbaq@food.dtu.dk, tlf. 35 88 69 96

Afdelingslæge Ute Wolff Sönksen, Statens Serum Institut, uws@ssi.dk, tlf. 32 68 91 33

Professor Karl Pedersen, DTU Veterinærinstituttet, kape@vet.dtu.dk, tlf. 35 88 62 01

FAKTA OM ANTIBIOTIKARESISTENS

Behandling med antibiotika skal dræbe sygdomsfremkaldende bakterier i både dyr og mennesker. Desværre kan antibiotikabehandling også medføre, at bakterierne udvikler resistens overfor den type antibiotika, der behandles med, hvorfor disse så ikke har en effekt.

Resistente bakterier kan smitte mellem mennesker, og bakterier kan overføre resistens til hinanden. Men resistente bakterier overlever som regel bedre, hvis der er antibiotika til stede. Derfor er det vigtigt at have et samlet fokus på at bruge så lidt antibiotika som muligt til både dyr og mennesker.

Bakterier kender ikke grænser, og antibiotikaresistens i et land kan dermed skabe problemer ud over landets grænser. Brugen af antibiotika til både dyr og mennesker er således et globalt problem.